

voortvloeiende geheimhouding niet wordt geëerbiedigd. Het bedrijfsleven zal de accountants dan niet meer over deze zaken raadplegen.

Zodoende schaadt dus de overheid zichzelf.

Daartegenover werpen haar voorschriften, die de geheimhouding opheffen, op den duur *generlei nut af*, omdat de informatiebron bij de openbare accountant zeer spoedig opdroogt.

Doch er is meer: de openbare accountant kan ook de andere specifieke functies voor het openbare verkeer, met name de controle van de jaarrekening, niet meer zo efficiënt vervullen, omdat het volstreekte vertrouwen van de zijde der bedrijfsleiders niet meer kan worden geschonken. De schade, welke hierdoor voor de organisatie van het maatschappelijke verkeer ontstaat, is onberekenbaar.

Mijn conclusie is, dat de opheffing van de geheimhouding van de openbare accountant tegenover de overheid, voor deze overheid van geen enkel blijvend nut is. Sterker nog: zij zal diezelfde overheid en nog meer de organisatie van maatschappelijk verkeer zelfs schade berokkenen.

Het is nu ook duidelijk, dat zodanige opheffing *niet is een afweging* van het algemeen belang, dat gemoeid is met de onbevreesde raadpleging van vertrouwenslieden, en het algemeen belang, dat gelegen is in de naleving van bepaalde wetsvoorschriften resp. de opsporing van economische delicten. Want die opsporing wordt door de opheffing van de geheimhouding op den duur niet bevorderd en de kans op naleving kan door die opheffing slechts afnemen. Daarenboven bezit de overheid de door mij aangeduide middelen, om van de functie van de openbare accountant gebruik te maken ten behoeve van de naleving en de opsporing van hare voorschriften, zonder dat deze functie in haar essentiële waarde voor het maatschappelijk verkeer wordt aangetast.

DE VERVANGINGSWAARDE EN DE ECONOMISCHE POLITIEK IN DE VERENIGDE STATEN

door J. E. Spinosa Cattela

Ook in de Verenigde staten wordt veel aandacht gewijd aan het vraagstuk van de vervangingswaarde bij de winstbepaling, niet alleen bij allerlei beschouwingen omtrent fiscale problemen, doch eveneens bij de vraagstukken, die de toekomstige economische politiek van dit land betreffen.

In de door de National City Bank of New York uitgegeven „Monthly Bank Letter” van Januari 1949 wordt een overzicht gegeven van de verhooren en beraadslagingen van de Senate-House Joint Committee, welke commissie de opdracht heeft rapport uit te brengen omtrent de winsten, welke behaald werden door de daar te lande gevestigde ondernemingen. Dit rapport zal aan het Congres voorgelegd worden, teneinde te kunnen dienen bij het vaststellen der toekomstige prijzen-, lonen- en belastingpolitiek.

De Commissie hoorde allerlei personen, „labor-economists”, professoren in de economie, bedrijfshuishoudkundigen, accountants en personen uit industriële kringen.

De getuigen uit de industriële kringen deden uitkomen, dat in de gepubliceerde winsten grote bedragen begrepen zijn, die voortvloeien uit de stijging der waarde van de voorraden. Dergelijke winsten, zo betoogden zij, ontstaan steeds in tijden van stijgende prijzen, maar zij worden als

regel terstond geabsorbeerd door de investeringen in hoger geprijsde voorraden, en door de hogere bedragen in debiteuren vastgelegd. Verder brachten zij naar voren dat de tenlaste der winsten gebrachte afschrijvingen op vaste activa ontoereikend zijn om bij het huidige prijspeil de installaties evt. te kunnen vervangen.

Prof. Summer H. Schlichter (Harvard University) schatte het bedrag, waarmee gedurende de laatste drie jaren de gepubliceerde winstcijfers te hoog waren opgenomen op 14.600.000.000 dollars, hetgeen voorwaar geen gering bedrag genoemd kan worden. Toch moet dit hoge bedrag aanneembaar geacht worden indien men weet dat volgens de statistieken van de Securities and Exchange Commission het totale werkkapitaal van alle Amerikaanse vennootschappen per medio Augustus 1948 63.900.000.000 dollar bedroeg, waaronder begrepen waren voorraden tot een bedrag van 43.000.000.000 dollar. (Release No. 827 statistical series SEC). De door Prof. Schlichter genoemde som stelt het verschil voor tussen de gepubliceerde winsten enerzijds en hetgeen nodig was voor dividenduitkeringen, expansie van bestaande installaties, loonsverhogingen en/of prijsreducties, anderzijds. Hij deelde mede, dat dit bedrag ontstaan was doordat „most corporations still insist on counting as profits the rise in the cost of replacing inventories, plant and equipment”, waaraan hij nog toevoegde dat „it is obviously ridiculous to count a rise in costs as profits and yet most corporations do it, and pay stiff taxes on the amounts so reported”.

William Paton (professor of accounting, University of Michigan) gaf eveneens toe dat de gepubliceerde netto-winstcijfers meestentijds te hoog zijn, vooral indien men ze wenst te gebruiken als maatstaf bij het nemen van beslissingen in problemen van politieke en economische strekking.

George D. Bailey, ex-voorzitter van het American Institute of Accountants, legde nadruk op het feit, dat onderscheid gemaakt moet worden tussen de openbaar gemaakte winstcijfers en de voor uitkering in aanmerking komende bedragen. Hij zeide o.a.: „In mijn ervaring als accountant heb ik menig maal de liquiditeit der ondernemingen zien plaats maken voor een belangrijke schuldpositie, omdat de noodzakelijke vervanging van de bestaande installaties tegen hoge prijzen moest plaats vinden”.

Een geheel tegengestelde mening deden de vertegenwoordigers van twee grote vakverenigingen en van de A.F.L. en de C.I.O. (American Federation of Labor en Committee on Industrial Organization) horen. Zij ontkenen dat de gepubliceerde winsten te hoog waren. De winsten op voorraden waren volgens hen „werkelijke” winsten, en zij poneerden de stelling dat de afschrijvingen gebaseerd moesten worden op de oorspronkelijke aanschaffingsprijs en niet op de vervangingswaarde. Zelfs gingen zij zo ver te beweren, dat de openbaargemaakte winsten te laag voorgesteld waren, zulks ten gevolge van de toepassing van bepaalde boekhoudmethoden, zoals bijv. de LIFO (last in first out) methode van voorraadwaardering, en door het creëren van allerlei voorzieningen met het oog op vervanging van installaties, en voorzieningen tegen prijsstijgingen. e.d.

Zij merkten daarbij op, dat sinds het einde van de oorlog de ondernemingen in staat bleken te zijn geweest ongeveer 70% van hun uitbreidingen uit eigen middelen (ingehouden winsten) te financieren, hetgeen erop neerkomt, dat de consumenten de expansie betalen, in stede van hiertoe een beroep op de kapitaalmarkt te doen. In hun gedachtengang wordt blijkbaar geen rekening gehouden met de veranderingen in de

koopkracht van de dollar in de laatste jaren en wordt hardnekkig vastgehouden aan de opvatting dat een dollar een dollar is gebleven.

Uit deze aanhalingen moge blijken dat ook in de Verenigde Staten nog geen communis opinio heerst omtrent de noodzakelijkheid om bij de winstvaststelling rekening te houden met de gestegen vervangingswaarde. Op gezag van Prof. Schlichter mag aangenomen worden dat de meeste ondernemingen in de Verenigde Staten bij de publicatie hunner resultaten geen rekening hiermede houden, met het gevolg dat, waar de ondernemingswinsten (welke na aftrek der belastingen in 1948 ongeveer 9.1% van het nationale inkomen uitmaakten) een voorname factor vormen bij het uitstippelen der toekomstige economische politiek, er verre van eenstemmigheid bestaat omtrent de vraag wat de gepubliceerde cijfers in feite voorstellen en welke waarde aan de openbaar gemaakte resultaten is te hechten.

Het feit dat bij ons te lande de openbaar gemaakte verlies- en winstrekeningen wat duidelijkheid en overzichtelijkheid aangaat ver achterstaan bij die, welke de Amerikaanse ondernemingen publiceren, rechtvaardigt de veronderstelling, dat in Nederland dit gebrek aan eenstemmigheid omtrent de betekenis der cijfers ten minste even groot is.

Buenos Aires, Januari 1949.

BOEKBESPREKINGEN

Dr F. L. VAN MUISWINKEL: ENIGE ASPECTEN VAN DE BEOEFENING DER BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE.

Rede, uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van Hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam op Donderdag 28 October 1948. N.V. Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij, Amsterdam 1948

door *Dr H. Thierry*

Prof. van Muiswinkel begint met te constateren, dat in Rotterdam, Amsterdam en Tilburg de grondslagen zijn gelegd voor een waarlijk wetenschappelijke beoefening van de verschijnselen, die het object der bedrijfshuishoudkunde vormen. Hij wijst er op, dat de Nederlandse bedrijfseconomen in dit opzicht meer hebben gepresteerd dan de wetenschappelijke onderzoekers in welk ander land ook. De bedrijfshuishoudkunde ziet hij als een wetenschap voor de praktijk van het bedrijfsleven; zij moet de gedragingen van alle bij het bedrijfsleven betrokken personen — leiders, kapitaalverschaffers en werknemers — in ogenschouw nemen. De gedachte van de saamhorigheid van alle bedrijfsgenoten wordt in dit verband, o.i. volkomen terecht, meerdere malen naar voren gebracht.

De bedrijfshuishoudkunde is een onderdeel van de economie. Ter voorkoming van dreigend misverstand legt de schrijver er de nadruk op, dat ook Prof. Polak in woord en geschrift steeds van dit inzicht heeft blijk gegeven. Teneinde de verhouding tot de algemene economie nader uit te werken, volgt dan een behandeling van het object der bedrijfshuishoudkunde. De schrijver verzuimt hierbij helaas onderscheid te maken tussen